

Zemkopības ministrija

Aktuālais sēklu un šķirņu aprites likumdošanā

24.05.2022.

Zemkopības ministrija

2022. gadā veiktie grozījumi normatīvajos aktos sēklu un šķirņu aprites jomā

Zemkopības ministrija

Grozījumi Ministru kabineta 2009. gada
17. februāra noteikumos Nr. 152

**"Lopbarības augu sēklaudzēšanas un sēklu
tirdzniecības noteikumi"**

(Ministru kabineta 01.02.2022. noteikumi Nr. 85/LV, 24, 03.02.2022.)

- Noteikumi precizēti attiecībā uz **daudzziedu aireņu** *Lolium multiflorum* Lam. **pasugām:**

Viengadīgā daudzziedu airene (Vestervaldes airene) (*Lolium multiflorum* Lam. ssp. *Alternativum* syn. *Lolium multiflorum* Lam. spp. *westerwoldicum* Wittmt.)

Daudzziedu airene (itāļu airene) (*Lolium multiflorum* Lam. ssp. *non alternativum* syn. *Lolium multiflorum* Lam. spp. *italicum* (A. Br.) Vokart)

- **Miežabrāļa** *Phalaris arundinacea* L. sēklu iesaiņojuma oficiālajā etiķetē turpmāk nebūs norāde "Eiropas Savienības tiesību akti"

Zemkopības ministrija

Grozījumi "Lopbarības augu sēklaudzēšanas un sēklu tirdzniecības noteikumi"

- Mainīts sēklu **mitrums % zirņiem, pupām, vīķiem un lupīnām**

Turpmāk neapstrādātām sēklām atkārtotās pārbaudes termiņš būs viens gads, ja sēklu mitrums nepārsniedz **16,0%** un trīs mēneši, ja sēklu mitrums pārsniedz **16,0%** (pirms tam mitruma sliekšnis bija 15,0%).

- Pākšaugu sēklām **iesniegumi** par PB un B kategorijas sēklām ar **pazeminātu dīgtspēju** Valsts augu aizsardzības dienestā (turpmāk - VAAD) turpmāk būs jāiesniedz līdz **1.martam** (līdzšinējā 20. aprīļa vietā).

Zemkopības ministrija

Grozījumi Ministru kabineta 2007. gada 13. februāra noteikumos Nr. 120 »**Labības sēklaudzēšanas un sēklu tirdzniecības noteikumi**»

(Ministru kabineta 01.02.2022. noteikumi Nr. 86/LV, 24, 03.02.2022.)

Noteikumos pārņemtas Komisijas 2021.gada 8.marta Īstenošanas Direktīvas (ES) 2021/415, ar ko groza Padomes Direktīvas 66/401/EEK un 66/402/EEK, lai konkrēto sēklu un nezāļu sugu taksonomiskās grupas un nosaukumus pielāgotu jaunākajām zinātnes un tehniskām atziņām, prasības.

- Attiecīgi mainīti kviešu latīniskie nosaukumi:
mīkstie kvieši *Triticum aestivum L. subsp. aestivum*,
speltas kvieši *Triticum aestivum L. subsp. spelta (L.) Thell.*,
cietie kvieši *Triticum turgidum L. subsp. durum (Desf.) van Slageren*.
- Turpmāk **griķu** *Fagopyrum esculentum* Moench sēklu iesaiņojuma oficiālā etiķetē nebūs norāde «Eiropas Savienības tiesību akti»

Zemkopības ministrija

Grozījumi «Labības sēklaudzēšanas un sēklu tirdzniecības noteikumi»

- Turpmāk, iesniedzot iesniegumu sēklu kvalitātes rādītāju noteikšanai, varēs norādīt, **vai vēlas noteikt dzīvu graudu ērču vai citu dzīvu sēklu kaitēkļu klātbūtni**, kuri bojājuši sēklas to uzglabāšanas laikā. Līdz šim šī rādītāja noteikšana bija kā obligāta prasība.
- Līdz ar to nosacījums par kaitēkļiem tiek svītrots arī no nosacījumiem **atkārtotai sēklu pārbaudei**.

Zemkopības ministrija

Plānotie grozījumi 2022. gadā sēklaudzēšanas un sēklu tirdzniecības noteikumos

Zemkopības ministrija

Visos sēklaudzēšanas un sēklu tirdzniecības noteikumos

Komisijas 2021.gada 16.jūnija Īstenošanas Direktīva (ES) 2021/971, ar ko attiecībā uz bioķīmisku un molekulāru paņēmienu izmantošanu groza I pielikumu Direktīvai 66/401/EEK par lopbarības augu sēklām, I pielikumu Direktīvai 66/402/EEK par graudaugu sēklām, I pielikumu Direktīvai 2002/54/EK par biešu sēklām, I pielikumu Direktīvai 2002/55/EK par dārzeņu sēklām un I pielikumu Direktīvai 2002/57/EK par eļļas augu un šķiedraugu sēklām.

- Lai identificētu šķirni, VAAD papildus varēs izmantot **bioķīmiskus un molekulārus paņēmienus** (turpmāk - BMP), ja **radīsies šaubas par šķirnes identitāti** veicot vizuālos augu fenotipa novērojumus lauka apskates vai pēcpārbaudes laikā.

Latvijā šobrīd **nav** iespējams veikt BMP šķirnes identifikācijā sēklu sertifikācijas vajadzībām, bet ir plānots šīs metodes ieviest.

Varēs izmantot tikai starptautiski atzītus BMP, ko atzinusi OECD,UPOV vai ISTA.

Zemkopības ministrija

Labības sēklaudzēšanas un tirdzniecības noteikumi

Komisijas 2021. gada 5. novembra Īstenošanas direktīvas (ES) 2021/1927, ar ko attiecībā uz prasībām par kviešu hibrīdu sēklām, ko ražo, izmantojot citoplazmatiskās vīrišķās sterilitātes metodi, groza Padomes Direktīvas 66/402/EEK I un II pielikumu.

Pēdējos gados visā pasaulē citoplazmatiskā vīrišķā sterilitāte ir atzīta par selekcijas paņēmieniņu graudaugu sēklu šķirņu hibrīdu ražošanai.

Tā kā hibrīdo kviešu citoplazmatiskās vīrišķās sterilitātes selekcijas paņēmieniņš ir jauns, ir noteikts, ka direktīvas noteiktās prasības hibrīdajiem kviešiem būs spēkā līdz **2029.gada 31.augustam**. Pēc šī termiņa prasības tiks pārskatītas un lemts, vai tās atstāt spēkā.

Noteiktas prasības **hibrīdo kviešu šķirnes tīrībai** un **minimālie attālumi starp sējumiem**.

Zemkopības ministrija

Labības sēklaudzēšanas un tirdzniecības noteikumi

Grozījumi paredz noteikt atkāpi saistībā ar nelielo iesaiņojumu tirdzniecību, ja persona no tirgotāja iegādājas sertificētas (C) sēklas nelielos iesaiņojumos, pircēja dati **tirgotājam nebūs jānorāda sēklu uzskaites žurnālā.**

Grozījumos paredzēts, ka turpmāk VAAD apkopos iesniegumus par sēklu ar pazeminātu dīgtspēju sertificēšanu un tirdzniecību un informēs NAŠP:

- ✓ līdz **20. aprīlim** (līdz šim 15.aprīlis) **par vasarāju formas labībām;**
- ✓ līdz **1. septembrim** **par ziemāju formas labībām.**

Zemkopības ministrija

Lopbarības augu sēklaudzēšanas un tirdzniecības noteikumi

Grozījumi paredz noteikt atkāpi, ja personas no tirgotāja iegādājas lopbarības augu sēklas nelielos Eiropas Savienības iesaiņojumos (**A tipa – neto svars līdz 2,5 kilogramiem, B tipa – neto svars līdz 10 kilogramiem**).

Šī apjoma sēklu materiāla **pircēja dati tirgotājam nebūs jānorāda** sēklu uzskaites žurnālā.

Šobrīd ir noteikts, ka dienests apkopo iesniegumus, kuros norādītā **dīgtspēja** ir vairāk nekā par 10 procentiem zemāka nekā noteikta minimālā sēklu dīgtspēja, un par to informē Nacionālo augu šķirņu padomi katru gadu līdz:

- 1. martam par pākšaugiem;**
- 20. aprīlim par pārējām lopbarības augu sugām.**

Noteikumi papildināti ar normu, ka par **lopbarības augu ziemāju formām** VAAD informāciju NAŠP sniedz līdz **15. augustam**.

Zemkopības ministrija

Eļļas augu un šķiedraugu sēklaudzēšanas un sēklu tirdzniecības noteikumi

- Noteikumi papildināti ar **Sāreptas sinepi** un noteikti nosacījumi **Sāreptas sinepju** (*Brassica juncea* (L.) Czern.) sēklaudzēšanai un sēklu tirdzniecībai
- Noteikumi papildināti ar normu, ka arī baltajām sinepēm un sāreptas sinepēm var būt komercsēklas.

Zemkopības ministrija

Grozījumi Ministru kabineta 2014. gada 28. oktobra noteikumos Nr. 668 "Noteikumi par sēklu ekvivalenci no trešajām valstīm"

Tiks veikti grozījumi un noteikumi tiks papildināti ar prasību atzīt par līdzvērtīgām lauku apskates, kas veiktas:

- **Bolīvijā**, tikai attiecībā uz ***Zea mays***, ***Sorghum spp.*** un ***Helianthus annuus***.

Tiks pagarināta noteikumu spēkā esamība līdz **2029. gada 31. decembrim**.

Zemkopības ministrija

Grozījumi Ministru kabineta 2012. gada 14. augusta noteikumos Nr. 554 "Biešu sēklaudzēšanas un sēklu tirdzniecības noteikumi"

Biešu sēklaudzēšanas un sēklu tirdzniecības noteikumi tiek saskaņoti ar pārējiem sēklaudzēšanas noteikumiem, kuros veiktas izmaiņas.

- Precizētas prasības lauku apskatēm, sēklu paraugu ņemšanai;
- Precizēti sēklu kvalitāti apliecinājošie dokumenti;
- Veiktas citas redakcionālas izmaiņas.

Zemkopības ministrija

Grozījumi Ministru Kabineta 2012.gada 24.jūlija noteikumos Nr. 518 «Augu šķirnes saimniecisko īpašību novērtēšanas noteikumi»

Noteikumu projekts paredz:

- Papildināt noteikumus ar jaunām šķirņu saimniecisko īpašību novērtēšanas vietām labību sugu šķirnēm un ziemas rapša šķirnēm, paredzot šķirņu saimniecisko īpašību novērtēšanu visos reģionos, tādējādi iegūstot plašāku datu klāstu par šķirnēm;
- Precizēt un papildināt šķirņu saimniecisko īpašību novērtēšanas rādītājus atsevišķām sugām;
- Precizēt šķirņu novērtēšanas grupas;
- Precizēt izsējas normas un veikt citus precizējumus.

Zemkopības ministrija

Grozījumi Sēklu un šķirņu aprites likumā

- ❖ Izstrādāti, lai ieviestu tiesību normas, kas saistītas ar bioloģiska augu heterogēnā materiāla apriti un noteiktu:
- ✓ Bioloģiska augu heterogēnā materiāla uzskaites un uzraudzības funkciju VAAD
- ✓ Deleģējumu Ministru kabinetam izdot noteikumus par bioloģiska augu heterogēnā materiāla apriti.
- ✓ Bioloģiska heterogēnā materiāla sēklu kvalitātes un aprites prasības.

Zemkopības ministrija

Aktuālie jautājumi bioloģisko šķirņu un sēkļu jomā

- Eiropas Komisija strādā pie pagaidu atkāpēm, lai paredzētu atvieglotus nosacījumus bioloģisko šķirņu reģistrācijai (atvieglots AVS un atšķirīgi nosacījumi SIN)
- ZM notiek viedokļu apmaiņa par aizvietojamu šķirņu saraksta izveidi, lai veicinātu bioloģisko sēkļu izmantošanu
- ZM strādā pie nosacījumu izstrādes normatīvajos aktos, lai noteiktu kā obligātu prasību minimālo platību apsēt vai apstādīt ar sertificētu bioloģisku sēkļu.

Zemkopības ministrija

ES aktualitātes sēklu un šķirņu aprites jomā

EK ir uzsākusi pārskatīt augu reproduktīvā materiāla tiesību aktus

Šīs pārskatīšanas mērķis ir:

- saskaņot augu reproduktīvā materiāla ES tiesību aktus ar zaļā kursa politiskajiem mērķiem, ilgtspējīgas pārtikas stratēģiju “No lauka līdz galdam” (*Farm to Fork*), bioloģisko daudzveidības saglabāšanu, pielāgošanos klimata izmaiņām un jaunajām digitālajām stratēģijām.
- Šobrīd ir spēkā 12 direktīvas. Tiks domāts kā padarīt tiesību aktus vienkāršākus.
- Galvenās problēmas:
  - atšķirīga īstenošanas prakse starp dalībvalstīm un nevienlīdzīgi konkurences apstākļi;
  - tiesību akti neļauj ieviest inovācijas, kā arī jaunu tehnoloģiju izmantošanu un pielāgošanu politiskajai attīstībai.

Zemkopības ministrija

Piedāvāti tiek šādi risinājumi:

1. Nedarīt neko – atstāt visu tā kā ir šobrīd.
2. Definīciju un tiesību aktu struktūras saskaņošana.
3. Tiesību aktu definīciju un struktūras saskaņošana, vienlaikus saskaņojot profesionāļu, sēklu un šķirņu saglabāšanas un lietotāju vajadzības.
4. Tiesību aktu pilnīga saskaņošana un pārskatīšana (visas direktīvas apvieno vienā normatīvajā aktā).

https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13083-Plant-and-forest-reproductive-material-revised-rules_en

Roadmap

Feedback period

15 June 2021 - 13 July 2021

FEEDBACK: CLOSED

Public consultation

Consultation period

21 December 2021 - 27 March 2022

FEEDBACK: CLOSED

UPCOMING

Commission adoption

Planned for

Fourth quarter 2022

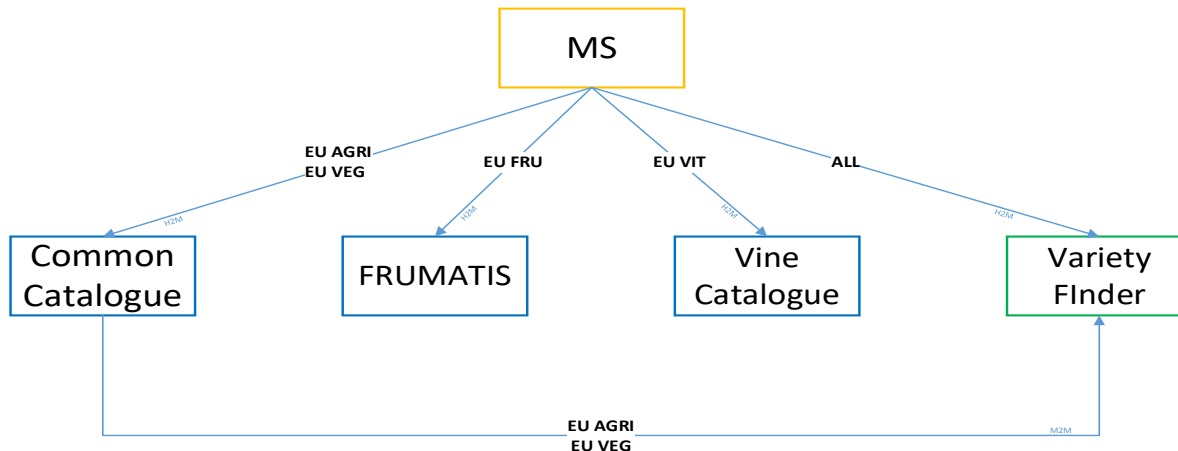
FEEDBACK: UPCOMING

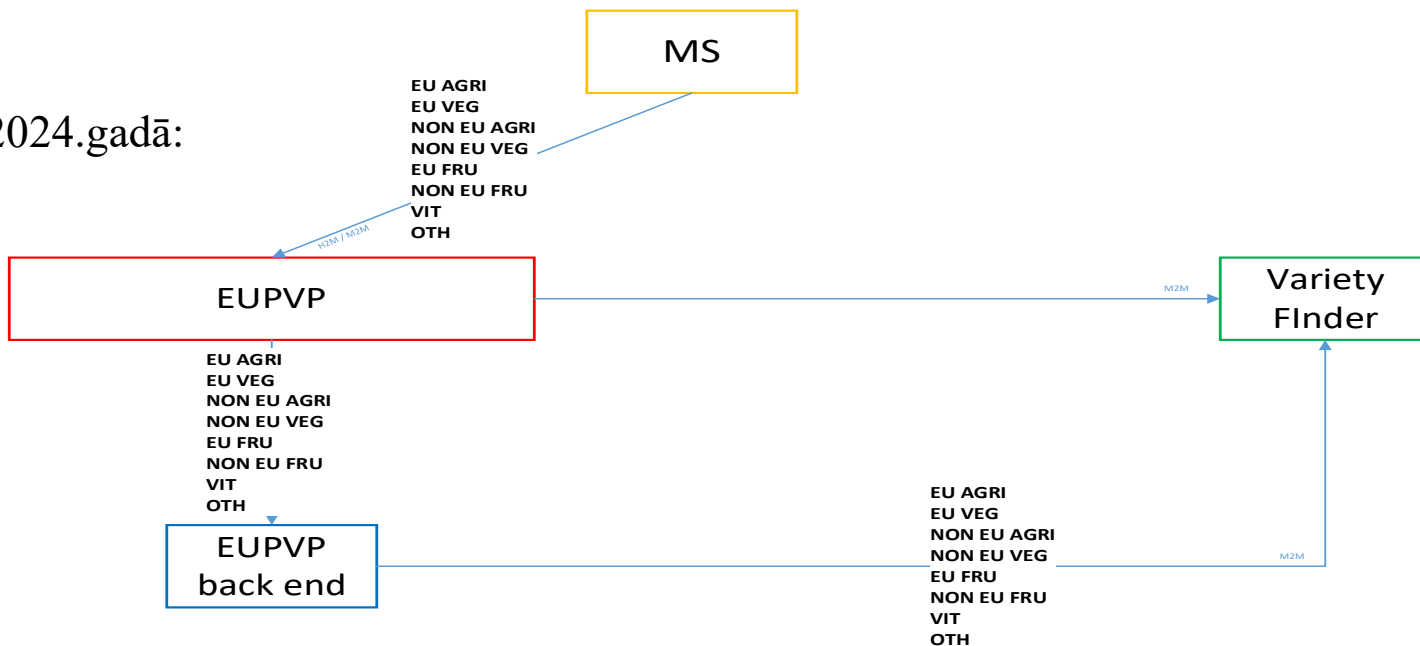
Zemkopības ministrija

Augu šķirņu portāls (EU plant variety catalogue)

Šobrīd:

2024.gadā:

Zemkopības ministrija

